

נספח 1. שיטת בחירת הערים למחקר

מחקרים השוואתיים מרובי מקרים מספקים הבנה טובה יותר של האמצעים שנוקטים ערים כדי לקדם פיתוח בר קיימא וסינרגיות בין תוכניות פעולה או תוכניות שונות שיושמו וכדומה, מאשר מקרה בוחן יחיד. חקר מקרים השוואתי מאפשר ללמוד יותר על התופעה הנחקרת באמצעות ניתוח קווי דמיון, הבדלים ודפוסים משותפים של ערים שונות. בנוסף, חקר מקרים השוואתי מאפשר ניתוח צולב גדי להבין לעומק באילו יעדי פיתוח מתמקדת כל אחת מהערים ואלו נושאים חשובים לה לקדם.

חקר מקרה מצריך איסוף וניתוח מעמיק של נתונים, ולכן חקר מקרה השוואתי מוגבל למספר מצומצם של מקרים. בחירת הערים במחקר זה נעשתה בשני שלבים באופן הבא: תחילה בחרנו 18 ערים, הכוללות את כל הערים החברות בפורום ה-15 – פורום הערים העצמאיות, בכולן 50,000 תושבים או יותר. מתוכן מיפינו את הערים אשר מגדירות עצמן בחזון העיר כערים "ירוקות" או "מקיימות" והינן בעלות תוכניות מתאר מאושרות או ממתונות לאישור (טבלה 1). מתוך 8 הערים שעברו את השלב הראשון, בחרנו לחקור את כפר-סבא, הוד השרון ורעננה. הבחירה בשלוש הערים האלו נבעה ממתודולוגית המחקר ההשוואתי, בה אנו שואפים לחקור ערים הנבדלות בתופעה הנחקרת, אך דומות ככל האפשר במאפיינים הגאוגרפיים, הדמוגרפיים והסוציו-אקונומיים. הבחירה הסופית התבססה על המאפיינים הבאים:

- א. גודל האוכלוסייה, תחת ההנחה שסדרי העדיפויות והאתגרים של הערים משתנים בהתאם למספר התושבים.
- ב. גודל שטח שיפוט עירוני, מיקום ומרקם עירוני (כלומר, מאפייני הסביבה הבנויה, צירי תנועה ושטחים פתוחים).
- ג. הפרופיל החברתי-כלכלי של התושבים, תחת ההנחה שהוא משפיע באופן ישיר על יישום ושיעור ההצלחה של תוכניות לפיתוח עירוני באמצעות מעורבות אזרחית.
- ד. התקציב השנתי לנפש של העיר, כאינדיקציה לאיתנותה הפיננסית וליכולתה הכלכלית לקדם תוכניות סביבתיות וחברתיות.
- ה. הפרופיל התעסוקתי של העיר, היוצר אתגרים שונים ליעדי פיתוח בר-קיימא (למשל, האם העיר מאופיינת בתעשייה כבדה, מגזר היי-טק גדול או שירותים מסחריים נרחבים).

טבלה 1. הערים הפוטנציאליות למחקר

שם העיר	מספר תושבים*	חזון עיר ירוקה או מקיימת	סטטוס תכנית מתאר עירונית**
אשדוד	220,200	אשדוד עיר ירוקה, יפה, נקייה ובולטת בחזותה הייחודית, באיכות תשתיותיה ובשימור נכסיה הטבעיים ואיכות סביבתה.	תכנית מתאר חדשה לאשדוד. ממתינה לאישור
אשקלון	130,700	–	תכנית מתאר מקומית אשקלון 2035. ממתינה לאישור
באר שבע	203,600	–	–
גבעתיים	57,500	–	–
הוד השרון	56,700	קהילה וטבע במרכז.	תכנית מתאר 2050. ממתינה לאישור
הרצליה	91,900	עיר שמאפשרת מגוון של מרחבי הזדמנויות לכל תושב, יותר מרחבים ירוקים, יותר מבני ציבור, יותר תעסוקה ומסחר, יותר תחבורה ציבורית ופחות זיהום אוויר.	תכנית מתאר הרצליה 2035. ממתינה לאישור
חדרה	88,800	–	תכנית מתאר חד/2020 – ממתינה לאישור
חולון	188,800	מנצלת את משאבי הטבע הקיימים בה ומהדקת את הקשר בין תושביה לטבע ולשטחים הירוקים שבה.	תוכנית המתאר הכוללנית ח/2040. ממתינה לאישור
חיפה	278,900	עיר המקדמת למען תושביה, בהתמדה וללא פשרה, חיים בריאים על פי עקרונות תכנון בר-קיימא, מתוך כבוד להווה ודאגה לעתיד.	תכנית מתאר כוללנית חיפה חפ/2000. ממתינה לאישור
ירושלים	865,700	–	–
כפר סבא	96,900	כפר סבא שואפת לסביבת חיים: ירוקה יותר, בריאה יותר, ידידותית יותר.	תכנית מתאר כוללנית כפר סבא – כס/2035. ממתינה לאישור
נתניה	207,900	עיר מבטיחה ומקיימת המובילה בתחום	–

שם העיר	מספר תושבים*	חזון עיר ירוקה או מקיימת	סטטוס תכנית מתאר עירונית**
		החברתי, החינוכי, התרבותי והכלכלי, ומהווה אבן שואבת ליזמות עסקית וחדשנות טכנולוגית.	
פתח תקווה	231,000	–	–
ראשון לציון	244,000	–	תכנית מתאר מקומית ראשון לציון רצ/2030. אושרה
רחובות	132,700	–	–
רמת גן	152,600	–	–
רעננה	70,800	רעננה עיר קהילתית הרואה את האדם והקהילה במרכז.	תוכנית מתאר כוללת רע/3000. אושרה
תל אביב	432,900	המרחב הפתוח בעיר יתוכנן כמערכת עשירה המכילה בתוכה ערכי טבע ונופים היסטוריים, בתי-גידול אקולוגיים פעילים ותהליכים אקולוגיים כחלק בלתי נפרד מן המארג העירוני.	תכנית המתאר של תל-אביב-יפו – תא/5000. אושרה

* נכון ליום 31.12.2015, בהתאם לנתוני הלמ"ס.

** נכון ליום 31.12.2017.

נספח 2. תיאור המדד ושיטת הדירוג

שיטת הדירוג התבססה על שיטת הדירוג של המועצה לבנייה ירוקה בארה"ב לפיתוח שכונות בר-קיימא (LEED-ND) תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות לניתוח עירוני. ה-LEED-ND הינו כלי הערכה הנמדד בסולם מדידה הנע בין 1 (הציון הנמוך ביותר) ל-100 (הציון הגבוה ביותר). המדד מאורגן במספר קטגוריות שונות המכילות 'דרישות סף' כלליות ורשימה של 'מדדי ביצוע' לפיתוח שכונה. שיטת דירוג זו נותנת משקל להיבטים תכנוניים שונים (כגון: מחויבות לאג'נדה של פיתוח בר-קיימא ותכנון אסטרטגי בר-קיימא לטווח ארוך) לצד תוכניות עבודה מעשיות (כלומר, תוכניות הנותנות מענה ישיר לבעיה ייחודית).

הקריטריונים שבחרנו להערכת מדיניות עירונית מתבססים על הספרות האקדמית הקיימת, תוכניות כוללניות עירוניות ותוכניות עבודה שיושמו בהצלחה בערים שונות המובילות בפיתוח עירוני בר-קיימא (כגון פריז וקופנהאגן), תוך שילוב של יעדי הפיתוח בר-קיימא העולמיים (SDGs). בדומה לשיטת הערכה של ה-LEED-ND, המדד שפיתחנו כולל הערכה של שישה היבטים שונים בפיתוח עירוני בר-קיימא: ניהול משאבים; מדיניות אקלים והתייעלות אנרגטית; תחבורה וניידות; שימושי קרקע ומגוון ביולוגי; צמיחה כלכלית ותעסוקה; ואיכות חיים.

בפרט, המדד שפיתחנו מתקשר באופן ישיר ליעדי הפיתוח בר-קיימא העולמיים הבאים:

- א. יעד פיתוח בר-קיימא עולמי מספר 3: להבטיח חיים בריאים ולקדם רווחה לתושבים. יעד זה כולל תוכניות עירוניות ופעולות שמטרתן לעודד אנשים לאמץ אורח חיים בר-קיימא יותר, להבטיח את ביטחון הציבור, ולספק גישה שוויונית לשירותים חברתיים כגון חינוך ותרבות.
- ב. יעד פיתוח בר-קיימא עולמי מספר 8: לקדם צמיחה כלכלית מתמשכת ובת-קיימא, תעסוקה מלאה ומקום עבודה ראוי לתושבים. יעד זה כולל את פעולות העירייה לקידום וחיזוק הייצור והצריכה המקומית, עידוד תעסוקה מקומית וכלכלה שיתופית.
- ג. יעד פיתוח בר-קיימא עולמי מספר 11: להפוך ערים לאזורי התיישבות בטוחים, עמידים וברי-קיימא. יעד זה מתמקד בתוכניות עירוניות לצמצום השימוש בתחבורה פרטית, שיפור התשתיות והניידות במרחב העירוני, יצירת מערכת תחבורה עירונית משולבת וסלילת רשתות של מסלולי אופניים. יעד זה מתייחס גם למאמצי הערים לספק גישה למרחבים ציבוריים ירוקים.
- ד. יעד פיתוח בר-קיימא עולמי מספר 12: להבטיח דפוסי צריכה וייצור ברי-קיימא. יעד זה מתייחס לתוכניות העירוניות להתמודדות עם לחצים על תשתיות עירוניות וניהול משאבים, כגון מיחזור, כמויות הטמנה של פסולת מוצקה ואספקת מים.
- ה. יעד פיתוח בר-קיימא עולמי מספר 13: לנקוט בפעולות אקטיביות שמטרתן להילחם בשינויי האקלים והשפעתם. יעד זה משקף את המחויבות של העיר לפעול למאבק בשינויי האקלים ולקידום התייעלות אנרגטית. יעד זה מתייחס לתוכניות של העיר לשפר את יעילות האנרגיה, להגביר את השימוש באנרגיה מתחדשת ולהפחית פליטות פחמן דו חמצני וגזי חממה אחרים.

1. יעד פיתוח בר-קיימא עולמי מספר 15: להגן, לשמר ולקדם שימוש בר-קיימא של מערכות אקולוגיות יבשתיות, לנהל יערות באופן בר-קיימא, להילחם במדבור ולבלום אובדן המגוון הביולוגי. יעד זה מתייחס לתוכניות העירוניות שמטרתן להבטיח שימור, שיקום ושימוש בר-קיימא של מערכות אקולוגיות מקומיות.

המדד שפיתחנו מקנה לכל עיר ניקוד בין 0 ל-3 עבור כל צעד אסטרטגי שנוקטת העיר בתחומים שהוגדרו (למשל בתחום מדיניות אקלים והתייעלות אנרגטית, ניתן ניקוד 0 כאשר לא קיימת תכנית אסטרטגית עירונית לקידום אנרגיות מתחדשות, ניקוד 1 ניתן כאשר גובשה תכנית אסטרטגית כאמור אך טרם יושמה הלכה למעשה, ניקוד 2 ניתן כאשר תכנית אסטרטגית קיימת ונמצאת בשלבי הטמעה וניקוד מירבי של 3 נקודות ניתן כאשר תכנית אסטרטגית הוטמעה והביאה להיקף ייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות העולה על 10% מסך החשמל המיוצר). בנוסף, ערים מקבלות נקודה אחת עבור יישום של תוכנית עבודה ייעודית בקטגוריה מסוימת. כך למשל, בתחום ניהול המשאבים העירוניים, עיר תקבל נקודה אחת עבור יישום תכנית להפרדת פסולת במקור, קידום התנהגות צרכנית בת קיימא, מתן תמריצים כספיים לתושבים שיפחיתו את היקף הפסולת להטמנה וכדומה.

הניקוד שניתן לכל אחת מהערים במחקר מתבסס על מחקרים אקדמיים, דוחות ממשלתיים, פרסומים של ארגונים סביבתיים, נתונים סטטיסטיים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומידע שנאסף מהרשויות המקומיות בישראל. הניקוד הכולל המירבי הוא 100, כאשר הניקוד המירבי בכל קטגוריה נע בין 15 ל-20 נקודות. תוצאות הערכה מוצגות בטבלה 2.

טבלה 2. תוצאות הערכה

					ניהול משאבים	
תחום פעילות	תכנית אסטרטגית/תוכנית עבודה	ניקוד ¹	פרייבורג	רעננה	כפר סבא	הוד השרון
תכנית אסטרטגית לניהול משאבים	לא קיימת תכנית אסטרטגית	0		0	0	0
	קיימת תכנית אסטרטגית לניהול משאבי מים ופסולת	1				
	החברה החלה בשלבי הטמעה של התוכנית האסטרטגית	2				
ניהול בר-קיימא של משאבי מים	תכנית אסטרטגית הוטמעה לפני תקופה של 10 שנים לפחות ומנוטרת באופן תדיר	3	3			
	קיימת תכנית להגדלת מאגרי המים בעיר	1	1	1	1	1
	קיימת תכנית להעשרת מי תהום	1	1	1	1	1
	קיימת מערכת חכמה להשקיה בשטחים ציבוריים	1		1	1	
	הטמעת מערכות חכמות לניטור נזילות במערכת אספקת המים	1		1	1	
	קיים תמריץ כספי לאזרחים שממחזרים מים אפורים	1	1			
	קיים תמריץ כספי לאזרחים המצמצמים את צריכת המים	1	1			
	השקעה בתשתיות למניעת הצפות	1	1	1		
	קיימת הפרדת פסולת במקור	1	1	1	1	1
	קיימת תכנית חינוכית לעידוד צריכה בר-קיימא	1	1	1		
צמצום פסולת להטמנה	קיים תמריץ כספי לאזרחים המצמצמים פסולת להטמנה	1	1			
	הפרדת פסולת אורגנית לצורך הפקת אנרגיה ירוקה	1	1	1	1	1
	הפקת אנרגיה משריפת פסולת שאינה ניתנת למחזור בתהליך ידידותי לסביבה	1	1	1		
	סך הניקוד לקטגוריית ניהול משאבים		15	13	6	8

					מדיניות אקלים והתייעלות אנרגטית	
תחום פעילות	תכנית אסטרטגית/תוכנית עבודה	ניקוד	פרייבורג	רעננה	כפר סבא	הוד השרון
אימוץ והטמעת יעדי אמנת אלבורג	לא אומצה אמנת אלבורג	0				0
	אימוץ אמנת אלבורג	1		1	1	
	הטמעת יעדי אמנת אלבורג בתוכנית אסטרטגית עירונית ותכנון רב-שנתי עירוני	2	2			
	לא נערך מעולם סקר פליטות גזי חממה	0				0

¹ ניקוד אפשרי שהמדד מקנה לרשות מקומית עבור תכנית אסטרטגית או תכנית עבודה.

	1	1		1	נערך סקר פליטות גזי חממה באופן לא תדיר	ניטור פליטות גזי חממה
				2	נערך סקר פליטות גזי חממה מדי 5 שנים	
			3	3	נערך סקר פליטות גזי חממה מדי שנתיים	
0	0	0		0	לא קיימת תכנית אסטרטגית	תכנית אסטרטגית לקידום אנרגיות מתחדשות
				1	קיימת תכנית אסטרטגית לקידום אנרגיות מתחדשות	
				2	החברה החלה בשלבי הטמעה של התוכנית האסטרטגית	
			3	3	תכנית אסטרטגית הוטמעה והיקף ייצור החשמל מאנרגיות מתחדשות גדול מ-10%	
			1	1	קיים תמריץ כספי לחברות מקומיות הפועלות בתחום האנרגיה הירוקה	עידוד חדשנות ופיתוח טכנולוגי
			1	1	קיים שיתוף פעולה עם מוסדות אקדמיים ומכוני מחקר לקידום חדשנות בתחום האנרגיה הירוקה	
	1		1	1	ליווי תושבים בהליך הברוקרטי מול רשות החשמל	עידוד תושבים להתקנת גגות סולאריים
			1	1	הטמעת מערכת אינטרנטית לבחינת הפוטנציאל הכלכלי בהתאם למאפייני הגג	
			1	1	מתן תמריצים כספיים לתושבים ועסקים עבור הקמת גגות סולאריים	
				0	לא קיימות תקנות עירוניות לבנייה ירוקה	בנייה מאופסת אנרגיה
				1	אימוץ מצומצם של דרישות בניה ירוקה	
2	2			2	אימוץ חלקי של דרישות בניה ירוקה	
		3	3	3	אימוץ מחייב של תקן בניה ירוקה סטטוטורי	התיעלות אנרגטית במרחב העירוני
			1	1	הסבת מבני ציבור למבנים מאופסי אנרגיה	
1	1	1	1	1	התקנת מערכות סולאריות על גגות של מבני ציבור	
			1	1	חשמול של התחבורה העירונית	
	1	1	1	1	מעבר לנורות חסכוניות במרחב הציבורי	
3	7	7	20	20	סך הניקוד לקטגוריית מדיניות אקלים והתיעלות אנרגטית	

תחבורה וניידות						
תחום פעילות	תכנית אסטרטגית/תוכנית עבודה	ניקוד	פרייבורג	רעננה	כפר סבא	הוד השרון
תכנית אסטרטגית לצמצום הנסועה במרחב העירוני	לא קיימת תכנית אסטרטגית	0		0	0	0
	קיימת תכנית אסטרטגית לצמצום הנסועה במרחב העירוני	1				
	החברה החלה בשלבי הטמעה של התוכנית האסטרטגית	2				
	תכנית אסטרטגית הוטמעה לפני תקופה של 10 שנים לפחות ומנוטרת באופן תדיר	3	3			
רשת תחבורה ציבורית אינטגרלית	לוחות דיגיטליים המציגים זמני הגעה בסמוך לתחנות	1	1	1	1	1
	תחבורה ישירה לערים המרכזיות במדינה	1	1	1	1	1

			1	1	רכבת קלה המחברת בין השכונות למרכז העיר	
1	1	1	1	1	הנפקת כרטיס נסיעה חכם המאפשר שימוש בכל אמצעי התחבורה הציבורית	
1	1	1	1	1	סימון מקומות ישיבה ייעודיים לבעלי מוגבלויות בכלי התחבורה העירוניים	הנגשת התחבורה לבעלי מוגבלויות
1	1	1	1	1	התקנת מערכות זמזמים למען עיוורים ולקויי ראייה במעברי חצייה	
				1	עמדות טעינה מהירה לרכבים חשמליים	עידוד רכבים חשמליים
				1	אפליקציה לאיתור עמדות טעינה לרכבים חשמליים	
				1	שימוש באגרות גודש להפחתת עומסי תנועה	הפחתת גוש התנועה במרכז העיר
				1	סימון חניות ייעודיות לרכבים שיתופיים	
			1	1	הגבלת כניסת רכבים לאיזורים שהוגדרו להולכי רגל בלבד	הגבלות על שימוש ברכבים פרטיים בתוך העיר
			1	1	איסור כניסת רכבים מזהמים לשטח העירוני	
			1	1	איסור על כניסת רכבים לשכונות מגורים	
1	1	1	1	1	הגבלת מהירות הנסיעה ברחובות צדדיים ל-30 קמ"ש	
				0	לא קיימים שבילים נפרדים לרוכבי אופניים	תחבורה וניידות לא ממונעים
	1	1		1	קיים מספר מצומצם של שבילי אופניים	
2				2	קיימים שבילי אופניים במרכז העיר ומוקדים מרכזיים	
			3	3	קיימת רשת שבילי אופניים מסועפת בכל רחבי העיר	
8	7	7	16	20	סך הניקוד לקטגוריית תחבורה וניידות	

שימושי קרקע ומגוון ביולוגי						
תחום פעילות	תכנית אסטרטגית/תוכנית עבודה	ניקוד	פרייבורג	רעננה	כפר סבא	הוד השרון
תכנית פיתוח עירוני בר-קיימא הכוללת שמירה והרחבה של אתרי טבע מקומיים ושימור המגוון הביולוגי	לא קיימת תכנית אסטרטגית	0		0		
	קיימת תכנית אסטרטגית ארוכת טווח לשימור המגוון הביולוגי ואתרי טבע עירוני	1			1	
	החברה החלה בשלבי הטמעה של תכנית אסטרטגית לתקופה של עד 10 שנים	2				2
	תכנית אסטרטגית הוטמעה לפני תקופה של 10 שנים לפחות ומנוטרת באופן תדיר	3	3			
פיתוח עירוני קומפקטי	שילוב של בניה קומפקטית בתכניות הפיתוח	1	1			
	שילוב של שימוש מעורב של מגורים, מוסדות חינוך ומסחר	1	1	1	1	1
שימור, שיקום ושימוש בר-קיימא של	קיים מיפוי של השטחים הירוקים בעיר פארק מטרופוליני המשמש בית גידול לבעלי חיים וצמחים מקומיים	1	1	1	1	1

				1	יישום תכנית לניטור ושימור אוכלוסיית הזנים המקומיים של בעלי החיים	מערכות אקולוגיות ובתי גידול
1			1	1	צמצום האיזמים על המגוון הביולוגי הקיים מפני מינים פולשים במרחב העירוני	
1			1	1	הטמעת פרויקטים לשיקום נחלים בשטח השיפוט של העיר	עיבוי השטחים הירוקים במרחב העירוני
				1	שימור קווי חוף פתוחים כמשאב טבע ונוף ציבורי	
1			1	1	יצירת מסדרונות אקולוגיים החוצים את העיר	
				1	יישום מדיניות לשמירת יחס שטח ירוק (GAR) במרחב העירוני	
				1	מתן תמריצים לאימוץ טכנולוגיות שונות להקמת קירות ירוקים	
1				1	הרחבת נטיעות עצים כחלק ממדיניות ייעור עירוני	
9	4	3	10	15	סך הניקוד לקטגורית שימושי קרקע ומגוון ביולוגי	

					צמיחה כלכלית ותעסוקה	
הוד השרון	כפר סבא	רעננה	פרייבורג	ניקוד	תכנית אסטרטגית/תוכנית עבודה	תחום פעילות
			1	1	קידום שיתופי פעולה בין הרשות המקומית, האוניברסיטה (מכוני מחקר) ויזמים מקומיים	שיתוף פעולה כלכלי עם הסקטור העסקי
			1	1	יצירת חממה לטכנולוגיות ופיתוחים חדשניים בדגש על תחומי הקיימות וסביבה (יצירת פלטפורמות למפגש ולהחלפת ידע, חללי עבודה משותפים וכדומה)	
				1	קידום מדיניות להגדלת היצע הבנקים, תאגידים פיננסים ומערך השירותים ההיקפיים (כגון, משרדי עורכי דין, רואי חשבון, יועצים ואדריכלים)	
				1	הקמת יחידה עירונית הפועלת כמוקד שירות ייעודי לעסקים קטנים	
	1			1	קידום תוכניות לשילוב אוכלוסיות תושבים המאופיינות בשיעורי תעסוקה נמוכים בעסקים מקומיים	עידוד כלכלה מקומית
				1	קידום תכנית פעולה לשימור עסקים קטנים ובינוניים מקומיים מפני דחיקה על ידי הרשתות הגדולות	
			1	1	קיום תדיר של אירועים למכירת מוצרים מתוצרת מקומית	
			1	1	שילוב שיקולים חברתיים במכרזים וברכש של הרשות המקומית	

			1	1	יצירת שיתופי-פעולה עם ארגונים חברתיים ועסקים חברתיים (קואופרטיביים) לקידום כלכלה מקומית	
		1	1	1	קידום יזמות משותפת של עסקים מקומיים	
			1	1	יצירת תחבורה ציבורית נוחה והפחתת עומס תנועה במתחם	תעשייה נקיה
			1	1	מתן תמריצים פיננסיים לחברות פיתוח בתחום הקליין-טק	
1	1	1	1	1	שיפור רמת השירות ויצירת סביבת עבודה נוחה (one stop shop)	
			1	1	עידוד השקעות פרטיות בפיתוח תשתיות עירוניות (כגון טכנולוגיות לייעול שימוש במשאבים או צריכת אנרגיה)	
1	2	2	10	15	סך הניקוד לקטגורית צמיחה כלכלית ותעסוקה	

					איכות חיי התושבים	
הוד השרון	כפר סבא	רעננה	פרייבורג	ניקוד	תכנית אסטרטגית/תוכנית עבודה	תחום פעילות
	1	1	1	1	ניהול פלטפורמה חינוכית באתר המועצה	תוכניות לחינוך סביבתי בר-קיימא
	1		1	1	מערך התנדבות בפרויקטים סביבתיים חינוכיים בקהילה	
	1		1	1	יזום של קורסים וסמינרים בנושאים סביבתיים שונים	
	1		1	1	הפעלת מרכז קהילתי עירוני ייעודי ליוזמות סביבתיות בשיתוף הקהילה והתושבים	
			1	1	סגירת אזורים מרכזיים לכלי רכב ממונעים	
			1	1	חקיקת תקנות משנה למניעת זיהום ממפעלים מקומיים	הפחתת זיהום אויר ומפגעי רעש במרחב העירוני
	1		1	1	מדיניות עירונית למתן דיור ציבורי מפוקח	דיור בר-השגה לתושבים
			1	1	תוכניות עירוניות לשילוב אוכלוסיות בעלות מעמד סוציו-אקונומי נמוך בשכונות חדשות	
1	1	1	1	1	קידום פרויקטי התחדשות עירונית	
1	1	1	1	1	הנגשה של שירותים ואתרים ציבוריים לבעלי מוגבלויות	הנגשת שירותים לבעלי מוגבלויות
1	1	1	1	1	תשתיות נגישות לבעלי מוגבלויות במרחב העירוני (התקנת מערכות זמזמים למען עיוורים ולקויי ראייה, הנמכת מדרכות)	
		1		1	פרויקטים לשילוב של בעלי מוגבלויות בעבודות מקומיות	
				1	הנגשת אתר האינטרנט של המועצה לבעלי מוגבלויות	
1	1	1	1	1	שילוב גינות קהילתיות ועצי מאכל במרחב העירוני	
1	1	1	1	1	שילוב של אתרי טבע עירוני באזורי בנייה רוויים	טבע עירוני

5	10	7	13	15	סך הניקוד לקטגוריית איכות חיי התושבים
---	----	---	----	----	---------------------------------------